

Роман ГУМЕНЮК

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

Науковий керівник: **Синчак В.П.**

д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту,
фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ НА БІЗНЕС-МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВА

У процесі своєї діяльності суб'єкти господарювання функціонують в умовах мінливого ринкового середовища, де постійно стикаються з ризиками, зокрема фінансовими. Саме фінансовий ризик є однією з найбільш складних категорій, яка відображає характерні особливості сприйняття суб'єктами господарювання об'єктивно наявних невизначеностей.

Фінансовий ризик – це імовірність втрат, що виникають при вкладанні підприємством коштів у виробництво нових товарів, послуг, у розробленні нової техніки й технологій, які, можливо, не знайдуть очікуваного попиту на ринку, а також при вкладанні коштів у розроблення управлінських інновацій, які не дадуть очікуваного ефекту [2, с. 125]. Фінансові ризики класифікуються

за характером об'єкта ризику, обсягом інструментів, що досліджуються, комплексністю дослідження, джерелом виникнення, фінансовими наслідками, характером прояву в часі, рівнем фінансових витрат, можливістю передбачення та страхування, мірою обґрунтованості ризику, терміном його оцінювання та урахування, чисельністю осіб, що беруть участь у прийнятті рішення.

Структура та міра ризику діалектично змінюються в часі під впливом трансформації зовнішнього та внутрішнього середовища, дії низки об'єктивних та суб'єктивних чинників. Управління фінансовими ризиками дає можливість раціональніше використовувати ресурси. [3, с. 241].

Дане дослідження здійснене на базі ХКП «Спецкомунтранс». Обране підприємство пропонує послуги з збирання, транспортування, захоронення побутових відходів, утримання громадських туалетів, обслуговування міських контейнерних майданчиків, надання автотранспорту підприємствам, організаціям та населенню міста для вивезення ремонтних відходів.

В результаті аналізу діяльності комунального підприємства виявлено недостатню ефективність управління окремими видами фінансових ризиків.

З таблиці 1 видно, що до таких ризиків можна віднести ризик зниження платоспроможності, оскільки в 2018 р. було різке зниження усіх коефіцієнтів.

Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу показує, як ефективно підприємство використовує інвестиції в оборотний капітал і як це впливає на зростання обсягів продажу. Зменшення цього показника у 2018 р. свідчить про зменшення ефективності

використання ХКП «Спецкомунтранс» власних оборотних коштів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує здатність покриття своїх поточних зобов'язань грошовими коштами, його досить незначне, щоб забезпечити стабільний розвиток підприємства.

Таблиця 1

Зміни у коефіцієнтах ліквідності та платоспроможності на ХКП
«Спецкомунтранс» у 2017 – 2019 рр.

Найменування показника	Нормативне значення	2017	2018	2019	Зміни	Темп приросту (зниження), %
Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу	–	2,89	-6,94	5,05	2,16	74,59
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	2,0-2,5	6,97	1,82	3,92	-3,05	-43,71
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8-1,5	6,65	1,74	3,78	-2,87	-43,12
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25-0,3	0,11	0,01	0,03	-0,08	-74,06

Примітка. Розрахунки автора.

Так, на 31.12.2017 р. 11% короткострокових платіжних зобов'язань могли бути негайно погашені. Цей показник у 2019 р. склав 3%. Отже, ми спостерігаємо тенденцію до зменшення.

Покриття поточних зобов'язань активами, які розуміють під собою або грошові кошти, або заборгованість у грошових коштах (дебіторська заборгованість) – показує коефіцієнт швидкої ліквідності. Дані таблиці показують, що у періоді спостереження цей коефіцієнт не відповідав критеріям, що свідчить про невірне вкладання коштів підприємства. Коефіцієнт покриття є найбільш узагальнюючим показником, який дає характеристику ліквідності всіх оборотних активів.

Також до фінансових ризиків можна віднести зниження фінансової стійкості підприємства та інвестиційні ризики.

Таблиця 2

Зміни у коефіцієнтах фінансової стійкості на ХКП «Спецкомунтранс»
у 2017 – 2019 рр.

Найменування показника	Нормативне значення	2017	2018	2019	Зміна	Темп приросту (зниження), %
Коефіцієнт незалежності	0,5-0,7	0,95	0,56	0,72	-0,23	-24,28
Коефіцієнт заборгованості	0,3-0,5	0,05	0,44	0,28	0,23	422,48
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,25-1	0,06	0,79	0,40	0,34	589,99
Коефіцієнт маневрування	0,05-0,10	0,34	-0,20	0,25	-0,09	-27,42
Коефіцієнт інвестування	>1,0	1,52	0,84	1,33	-0,19	-12,52

Примітка: Розрахунки автора.

Проаналізувавши показники фінансової стійкості ХКП «Спецкомунтранс» видно, що коефіцієнт фінансової незалежності зменшився у 2018 р. та збільшився у 2019 р., він показує питому вагу власних коштів у вартості всього майна підприємства, нормальним вважається співвідношення 60:40.

Як видно з таблиці у 2018 р., відбулось збалансування, проте до кінця 2019 р., власні кошти знову значно перевищують залучені, тому як одним з напрямів оптимізації може бути збільшення залучених коштів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується

для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні кошти, а яка частина капіталізована. Даний показник коливається, на 01.01.2018 р. він склав 0,34, у 01.01.2020 р. він збільшився до 0,25. Коефіцієнт інвестування показує, яка частина необоротних активів фінансується за рахунок власного капіталу підприємства. Нормативне значення повинне бути більше 1. Таким чином даний показник свідчить про фінансування необоротних активів за рахунок власних коштів протягом 2017, 2019 років показник знаходиться в межах рекомендованих значень.

Отже, така ситуація зумовлює підвищення ризиковості діяльності та збільшує ймовірність негативних фінансових наслідків, таких як збитки та недоотримання частини доходу. Для удосконалення системи управління переліченими фінансовими ризиками потрібно здійснити ряд заходів, до яких належить оптимізація структури капіталу, оптимізація структури активів та пасивів, оптимізація структури дебіторської заборгованості, запровадження системи прогнозування системи ринкового середовища.

Перелік використаних джерел

1. Геращенко І.О. Інноваційні методи управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. Харків: Укртранс, 2017. С. 137-142.
2. Геращенко О.І. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2017. №24 (1246). С. 124-128.
3. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект. Київ : Вид-во «Атака», 2005. 432 с.